

Clauza penală

Sediul materiei

Regimul juridic este reglementat în textul articolelor 1538-1543 (cartea V, titlul V, capitolul IV, secțiunea a IV-a din noul Cod civil), referiri la această instituție regăsindu-se și în cuprinsul altor articole: art. 1757 al. 2, art. 267 etc.

Noțiune

Clauza penală este acea *prevedere contractuală prin care părțile stipulează că debitorul se obligă la o anumită prestație în caz că nu va executa obligația principală pe care și-a asumat-o*.

Așadar, prin clauza contractuală părțile determină anticipat echivalentul prejudiciului pe care l-ar suferi creditorul ca urmare a neexecutării, executării cu întârziere sau necorespunzătoare a obligației de către debitorul său.

Caracteristici

Clauza penală are caracter accesoriu, dat fiind că existența ei este justificată de existența unei obligații principale. Ca urmare, nulitatea obligației principale o atrage pe aceea a clauzei penale, dar nu și invers.

Clauza penală intervine ca sancțiune pentru neexecutarea obligației principale, pentru executarea ei cu întârziere sau necorespunzătoare.

Creditorul nu poate cere atât executarea în natură a obligației principale, cât și plata penalității, afară de cazul în care penalitatea a fost stipulată pentru neexecutarea obligațiilor la timp sau în locul stabilit. În acest din urmă caz, creditorul poate cere atât executarea obligației principale, cât și a penalității, dacă nu renunță la acest drept sau dacă nu acceptă, fără rezerve, executarea obligației.

Elemente de noutate

Regimul juridic al clauzei penale nu a suferit modificări importante, unele dintre elementele de noutate reprezentând soluții consacrate anterior pe cale doctrinară și jurisprudențială. Astfel, nu au intervenit schimbări esențiale cu privire la natura juridică (modalitate de evaluare a prejudiciului suferit) și caracterul accesoriu al clauzei penale, dar cu titlu de noutate se prevăd acum următoarele aspecte:

- a fost reglementată în mod expres prezumția existenței prejudiciului, creditorul putând cere executarea clauzei penale fără a fi ținut să dovedească vreun prejudiciu;
- a fost prevăzut dreptul instanței de a reduce quantumul penalității în cazul în care este vădit excesivă față de prejudiciul previzibil cauzat creditorului; totuși, chiar și în acest caz rolul sancționator al clauzei penale este păstrat, legiuitorul impunând ca, și în cazul în care instanța reduce quantumul prestației care constituie clauza penală, penalitatea astfel redusă trebuie să rămână superioară obligației principale.
- penalitatea nu poate fi cerută atunci când executarea obligației a devenit imposibilă din cauze neimputabile debitorului.

Proiectul „Vin Codurile !”

Conținutul acestui material nu constituie o interpretare oficială a Noului Cod civil și nu epuizează toate aspectele privitoare la acest subiect